

4 Μαρτίου, 1989

[ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΙΝΤΕΡΓΚΑΖ ΛΤΔ.,

Αιτητές,

v.

ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υποθέσεις Αρ. 761/85, 772/85, 959/85).

- 5 *Πράξεις ή αποφάσεις εν τη εννοία του άρθρου 146.1 του Συντάγματος — Πρέπει να προέρχονται από Δημόσιο Όργανο και εκδίδονται κατά βασικό και κύριο λόγο για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος — Όταν η απόφαση λαμβάνεται από διοικητικό όργανο θεωρείται κατά κανόνα ότι είναι δημοσίου δικαίου.*
- 10 *Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου — Κριτήρια — Εκτενή αποσπάσματα από το σύγγραμμα του Στασινόπουλλου "Το Δίκαιον των Διοικητικών Πράξεων" (1951) παρατέθηκαν με επιδοκιμασίαν — Κατά πόσον το "Κυπριακό Διύλιστήριο Πετρελαίου Λτδ" είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου — Αρνητική η απάντηση στο ερώτημα, παρά το ότι η εταιρεία αυτή ιδρύθηκε με βάση συμφωνία με την κυβέρνηση, που επικυρώθηκε από Νόμο (Ν.42/65) — Η Επιτροπή του ταμείου επιδοτήσεως οργανισμών, που εισάγουν υγραέριο στην Κύπρο — Είναι οργανισμός ιδιωτικού δικαίου.*
- 15 *Πράξεις ή αποφάσεις εν τη εννοία του άρθρου 146.1 του Συντάγματος — Χρηματικές διαφορές — Εκφεύγουν της δικαιοδοσίας του άρθρου αυτού.*
- 20 *Έννομο συμφέρον — Αποδοχή διοικητικής πράξεως — Στερεί τον αποδεχθέντα εννόμου συμφέροντος προσβολής της εν λόγω πράξεως.*
- 25 *Κυπριακό Διύλιστήριο Πετρελαίου Λτδ — Δεν είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.*

Με συμφωνία μεταξύ Κυβερνήσεως και Εταιρειών Πετρελαιοειδών έγινε η πιο πάνω αναφερόμενη εταιρεία διύλιστηρίου. Η συμφωνία κυρώθηκε από το Νόμο 42/65. Ως αποτέλεσμα δημιουργήθηκε η πιο πάνω εταιρεία "Κυπριακό Διύλιστήριο Πετρελαιοειδών Λτδ".

5

Κατά την διύλιση του πετρελαίου εκφεύγει υγραέριο, το οποίο παίρνουν και διαθέτουν οι εταιρείες, που διυλίζουν το πετρέλαιο. Προς αποφυγήν αθέμιτου ανταγωνισμού σχηματίσθηκε Επιτροπή Επιδότησεως Εισαγωγών υγραερίων. Οι πόροι του σχετικού ταμείου προέρχονται από εισφορές των εταιρειών πετρελαιοειδών. Η βάση της επιδοτήσεως είναι η διαφορά μεταξύ των εξόδων εισαγωγής με την λειανική τιμή πωλήσεως υγραερίου.

10

Με τις παρούσες αιτήσεις ακυρώσεως η αιτούσα: προσβάλλει απόφαση της εν λόγω Επιτροπής ως προς το ύψος επιδοτήσεως για συγκεκριμένη εισαγωγή υγραερίου και αποφάσεις του καθ' ου η αίτηση 1 σχετικά με όρον στην σχετική άδεια εισαγωγής ότι το ναύλο δεν πρέπει να υπερβαίνει συγκεκριμένο ποσό.

15

Το Ανώτατο Δικαστήριο έκρινε ότι η πιο πάνω εταιρεία του διύλιστηρίου και η εν λόγω Επιτροπή δεν είναι πρόσωπα ή οργανισμοί δημοσίου δικαίου. Εν πάση περιπτώσει το Δικαστήριο έκρινε ότι όλες οι επίδικες πράξεις ανάγονται στη σφαίρα του ιδιωτικού δικαίου, γιατί αποτελούν χρηματικές διαφορές. Το Ανώτατο Δικαστήριο ασχολήθηκε και με την ουσία της υποθέσεως, καθόσον αφορά τον πιο πάνω όρο σχετικά με το ναύλο. Σχετικά με το τελευταίο αυτό σημείο το Ανώτατο Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αιτούσα στερείται εννόμου συμφέροντος, γιατί είχε αποδεχθεί τον όρο στις σχετικές άδειες.

20

25

Οι αιτήσεις ακυρώσεως απορρίπτονται χωρίς διαταγή για έξοδα.

30

Αναφερόμενη υπόθεση:

Mavrogenis v. The Republic (1984) 3 C.L.R. 1140.

35

Προσφυγές.

Προσφυγές εναντίον των αποφάσεων των καθ' ων η αίτηση με τις οποίες (α) καταβλήθηκε στην αιτήτρια για μια εισαγωγή υγραερίου που έκαμε στις 23.6.85 το ποσό £111,000.076 αντί £143,225.89 και (β) να καθορίσουν ως ανώτατο ναύλο για δύο εισαγωγές 48 και 43 δολάρια

40

αντίστοιχα.

Ε. Μυριανθέας για τον Β. Βασιλειάδη, για την Αιτήτρια.

- 5 *Στ. Ιωαννίδου (κα.), Δικηγόρος της Δημοκρατίας Β', για τον Καθ' ου η αίτηση 1.*

Π. Πολυβίου, για την Καθ' ης η αίτηση 2.

- 10 **ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ:** Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Οι τρεις αυτές προσφυγές έχουν συνεκδικαστεί γιατί στηρίζονται σε κοινό πραγματικό υπόβαθρο και παρουσιάζουν ταυτόσημα νομικά σημεία. Οι φάκελοι είχαν συμπληρωθεί με τις γραπτές αγορεύσεις των δικηγόρων των
- 15 διαδίκων καθώς επίσης και με τις παραπέρα διευκρινίσεις τους ενώπιον του πρώην Προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου κ. Τριανταφυλλίδη, ο οποίος όμως δεν εξέδωσε απόφαση γιατί στο μεταξύ διορίστηκε Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας. Οι υποθέσεις ορίστηκαν ενώπιόν
- 20 μου και ο κ. Πολυβίου, δικηγόρος της καθ' ης 2 στην προσφυγή 761/85 και των καθ' ων 2 & 3 στις 772/85 και 959/85, έκαμε επιπρόσθετη αγόρευση, ενώ ο δικηγόρος της αιτήτριας και η δικηγόρος της Δημοκρατίας υιοθέτησαν τα όσα έχουν προφορικά και εγγράφως καταθέσει ενώπιον
- 25 του κ. Τριανταφυλλίδη. Στις προσφυγές εγείρεται αριθμός προδικαστικών ζητημάτων που αφορούν στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου αυτού, βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος, που η επίλυσή τους όμως απαιτεί πρώτα την παράθεση των ουσιωδών γεγονότων.

- 30
- Η αιτήτρια εταιρεία εισάγει και διανέμει υγραέριο στην Κύπρο. Η καθ' ης Επιτροπή 2 σε όλες τις προσφυγές διαχειρίζεται το Ταμείο επιβάρυνσης/επιδότησης υγραερίου, στα επόμενα δε θα αναφέρεται ως το Ταμείο. Η καθ' ης 3
- 35 στις προσφυγές 772 και 959 είναι η εταιρεία "Κυπριακού Διύλιστηρίου Πετρελαίου Λτδ". Η εταιρεία αυτή, όπως φαίνεται από το καταστατικό της που έχει κατατεθεί (τεκμήριο Ψ), είναι εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, συστάθηκε δε με συμφωνία της κυβέρνησης της Δημοκρατίας και
- 40 των εταιρειών πετρελαιοειδών, Σιελλ Πετρόλεουμ Κόμπανυ Λίμιτεδ, Δη Μπρίτις Πετρόλεουμ Κόμπανυ Λίμιτεδ, Μόμπιλ Οϊλ Κορπορέσιον και Πετρολίνα Λίμιτεδ. Η συμφωνία αυτή επικυρώθηκε με το νόμο 42 του 1965.

Αποτέλεσμα της νομοθετικής επικύρωσης της συμφωνίας ήταν η ίδρυση από το 1965 του Κυπριακού Διύλιστηρίου. Στην εταιρεία αυτή μετέχουν με μετοχές οι πιο πάνω ξένες εταιρείες πετρελαιοειδών, καθώς επίσης και η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Όπως φαίνεται δε από το καταστατικό της διοικείται από διοικητικό συμβούλιο με βάση τις γνωστές αρχές του εταιρικού δικαίου. 5

Στο ταμείο που διαχειρίζεται η Επιτροπή, καθ' ης η αίτηση 2 σε όλες τις προσφυγές, συμμετέχουν οι εταιρείες πετρελαιοειδών και η εταιρεία Κυπριακού Διύλιστηρίου Πετρελαίου Λτδ. Η επιτροπή αυτή δεν έχει συσταθεί με οποιοδήποτε νόμο ή κανονισμό. Η δημιουργία της ανάγεται στο 1978 και είναι το αποτέλεσμα συμφωνίας της κυβέρνησης με τις πιο πάνω εταιρείες πετρελαιοειδών. Ο σκοπός του Ταμείου είναι η επιδότηση των οργανισμών που εισάγουν στην Κύπρο υγραέριο, βάσει ορισμένων κριτηρίων υπολογισμού του ύψους της που περιέχονται στη συμφωνία αυτή και που έχει κατατεθεί στο φάκελο, ως επισύναψη 13. Τα χρήματα από τα οποία πληρώνεται η επιδότηση στους εισαγωγείς υγραερίου παίρνονται από κεφάλαια που καταθέτουν στο Ταμείο οι εταιρείες πετρελαιοειδών που χρησιμοποιούν το Κυπριακό Διύλιστήριο. Κατά τη διύλιση του πετρελαίου τους, το υγραέριο που αναδύεται το παραλαμβάνουν οι εταιρείες αυτές και το χρησιμοποιούν αποκλειστικά για δικούς τους σκοπούς. Για το όφελος αυτό πληρώνουν στο Ταμείο κάποιο ποσό το ύψος του οποίου καθορίζεται στους κανονισμούς. Από αυτά τα κεφάλαια καταβάλλεται από το Ταμείο η επιδότηση στους εισαγωγείς υγραερίου. Η αιτιολογία της επιδότησης αυτής βασίζεται, νομίζω, στο γεγονός ότι το εισαγόμενο υγραέριο στοιχίζει ακριβότερα και έτσι η διάθεσή του στην αγορά από τους εισαγωγείς γίνεται σε ψηλότερη τιμή από αυτό που αναδύεται από το Κυπριακό Διύλιστήριο και που χρησιμοποιούν μόνο οι εταιρείες που διύλιζουν σε αυτό το πετρέλαιό τους. Είναι δηλαδή ένας τρόπος αποφυγής αθέμιτου συναγωνισμού μεταξύ των εταιρειών πετρελαιοειδών, που χρησιμοποιούν το διύλιστήριο αφενός, και των εισαγωγέων υγραερίου αφετέρου. 20 25 30 35 40

Η αιτήτρια εταιρεία στις προσφυγές είναι, όπως είπα πιο πριν, εισαγωγέας υγραερίου. Στην προσφυγή της 761/85 ζητά ακύρωση της απόφασης των καθ' ων η αίτηση,

βάσει της οποίας πληρώθηκε σε αυτή για μια εισαγωγή υγραερίου που έκαμε στις 23.6.85, £111,000.076 αντί £143, 225.89, ως επιδότηση για την εισαγωγή αυτή.

- 5 Επειδή η επιδότηση βάσει του εγγράφου, επισύναψη 13, στηρίζεται στη διαφορά λιανικής πώλησης και εξόδων εισαγωγής κατά μετρικό τόνο, οι δύο άλλες προσφυγές 772/85 και 959/85 στρέφονται εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση να καθορίσουν ως ανώτατο ναύλο για
- 10 δύο εισαγωγές που αφορούν η κάθε μια προσφυγή, 48 δολάρια και 43 αντίστοιχα. Κατά τους ισχυρισμούς της αιτήτριας εταιρείας τα ποσά αυτά είναι χαμηλά και επειδή ο ναύλος είναι το μεγαλύτερο κονδύλι των εξόδων εισαγωγής του υγραερίου, όταν η τιμή του ελαττωθεί κατ' ακολουθία και η πληρωτέα επιδότηση από το Ταμείο θα είναι χαμηλή.

- Τα προδικαστικά ζητήματα που εγείρονται από τους δικηγόρους των καθ' ων η αίτηση είναι τα εξής: Η επίδικη διαφορά δεν ανάγεται στη σφαίρα του δημοσίου δικαίου και επομένως δεν εμπίπτει στην Αναθεωρητική Δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος. Αντίθετα αποτελεί συμβατική διαφορά στην οποία άλλο Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα. Τόσο η
- 25 Επιτροπή που διαχειρίζεται το Ταμείο επιβάρυνσης/επιδότησης όσο και η εταιρεία Κυπριακού Διύλιστηρίου Πετρελαίου Ατδ δεν είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Η τελευταία είναι εγγεγραμμένη ως εταιρεία περιορισμένης ευθύνης με μετοχές, στην οποία μέτοχος είναι και η Κυπριακή κυβέρνηση, ενώ η επιτροπή του Ταμείου έχει συσταθεί βάσει ιδιωτικής συμφωνίας των εταιρειών πετρελαιοειδών μετά από απαίτηση της κυβέρνησης, ο δε διαχειριστής του Ταμείου είναι η εταιρεία του Κυπριακού Διύλιστηρίου.

- 35 Αναφορικά με τα υπόλοιπα γεγονότα, που εκτίθενται πιο πάνω, είναι η εισήγηση των δικηγόρων των καθ' ων η αίτηση πως αυτά ακριβώς δείχνουν πως η αξίωση της αιτήτριας είναι χρηματική, όπως σαφώς καταδειχνεται και
- 40 από το λεκτικό της ίδιας της προσφυγής, όπου ουσιαστικά αξιώνεται χρηματικό ποσό άλλο από αυτό που η επιτροπή του Ταμείου ενέκρινε ως επιδότηση για την αιτήτρια. Η φύση ακριβώς της αξίωσης αυτής δείχνει πως η διαφορά

δεν ανάγεται στη σφαίρα του δημοσίου δικαίου.

Ο δικηγόρος της αιτήτριας εισηγείται πως η απόφαση της Επιτροπής του Ταμείου είναι πράξη εκτελεστή γιατί αυτή χειρίζεται το Ταμείο εκ μέρους της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η σύσταση δε της Επιτροπής αυτής έγινε μετά από απαίτηση της ίδιας της κυβέρνησης. Ο Νόμος 42/65, που επικυρώνει τη συμφωνία της κυβέρνησης αφενός, με τις εταιρείες πετρελαιοειδών αφετέρου, και που είχε ως αποτέλεσμα την ίδρυση της εταιρείας Κυπριακού Διύλιστηρίου Πετρελαίου, δείχνει πως το όλο οικοδόμημα τόσο της εταιρείας Κυπριακού Διύλιστηρίου Πετρελαίου Λτδ, που χειρίζεται το Ταμείο, όσο και η Επιτροπή του Ταμείου είναι ουσιαστικά όργανα της κυβέρνησης. Οι αποφάσεις δε που παίρνει το Ταμείο για επιδότηση των εισαγωγέων υγραερίου δεν αποτελούν πράξη ευεργεσίας, για να χρησιμοποιήσω την ίδια τη φράση του δικηγόρου της αιτήτριας, αλλά διοικητική απόφαση πίσω από την οποία υπάρχει η έγκριση του δημοσίου και για το δημόσιο συμφέρον.

Το κριτήριο, κατά πόσο δηλαδή μια πράξη ανάγεται στη σφαίρα του δημοσίου δικαίου ή του ιδιωτικού, υπήρξε αντικείμενο συζήτησης της νομολογίας μας. Δες π.χ. *Βαλανά v. Δημοκρατίας*, 3 Α.Α.Σ.Δ. 91, *Ηρακλείδης v. Ελληνικής Μεταλλευτικής Εταιρείας Λτδ*, 3 Α.Α.Σ.Δ. 153, *Κυπριακή Βιομηχανική και Μεταλλευτική Εταιρεία Λτδ v. Δημοκρατίας* (1966) 3 Α.Α.Δ. 467, *Nominee v. The Republic* (1967) 3 C.L.R. 582 και *Κυπριακή Εταιρεία Αλευρομύλων Λτδ v. Δημοκρατίας* (1970) 3 Α.Α.Δ. 48. Το ερώτημα που προβάλλεται, και από την απάντηση του εξαρτάται η απόφαση, είναι κατά πόσο το όργανο που εκδίδει μια απόφαση είναι δημόσιο και η απόφαση του απευθύνεται κατά βασικό και κύριο λόγο στην εξυπηρέτηση του δημοσίου παρά του ιδιωτικού συμφέροντος. Όταν η απόφαση λαμβάνεται από όργανο της διοίκησης τότε κατά κανόνα θεωρείται πως είναι πράξη εμπίπτουσα στο άρθρο 146 του Συντάγματος, εκτός αν άλλα γεγονότα καταδείχνουν πως ανάγεται στη σφαίρα του ιδιωτικού δικαίου. (*Κυπριακή Βιομηχανική και Μεταλλευτική Εταιρεία Λτδ*, ανωτέρω). Στην υπόθεση *Ηρακλείδης v. Της Ελληνικής Μεταλλευτικής Εταιρείας* αποφασίστηκε πως η πληρωμή από αρμόδιο λειτουργό αποζημίωσης σε πρόσωπο

που έπασχε από πνευμοκονίαση ήταν πράξη επιίπτουσα στο άρθρο 146 του Συντάγματος, ενώ στην υπόθεση *Βαλανά ν. Της Δημοκρατίας* η απόφαση του Διευθυντή του Κτηματολογίου να διορθώσει λάθος στην περιγραφή συνόρων κτημάτων πως επιίπτει στη σφαίρα του ιδιωτικού δικαίου. Στην υπόθεση *Κυπριακή Εταιρεία Αλευρομύλων Ατδ* αποφασίστηκε πως ο καθορισμός της τιμής του αλευριού από το Υπουργικό Συμβούλιο ήταν πράξη εκτελεστή, και ως εκ τούτου προσβαλλόταν με το ένδικο μέσο της προσφυγής. Γενική εξέταση του ζητήματος έγινε από την Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση *Μαχλουζαρίδης ν. Δημοκρατίας* (1983) 3 Α.Α.Δ. 2342.

Ο διακεκριμένος μελετητής του Διοικητικού Δικαίου Στασινόπουλος αφιερώνει μεγάλο μέρος στο βιβλίο του "Το Δίκαιον των Διοικητικών Πράξεων", έκδοση 1951, στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου στη σελίδα 71 και επόμενα. Αναφορικά με τα κριτήρια των γνωρισμάτων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ο συγγραφέας λέει τα εξής, στις σελίδες 72 και 73:

"Το κριτήριο γνώρισμα των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου - Ο καθορισμός του κριτηρίου γνωρισματος του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, αποτελεί θέμα κατ' εξοχήν αμφισβητούμενον, ακριβώς επειδή κείται επί των συνόρων του ιδιωτικού και του δημοσίου δικαίου και αναφέρεται εις μίαν από τας περιπτώσεις εκείνας, καθ' ας το διαρκώς αναπτυσσόμενον δημόσιον δίκαιον 'απορροφά' εν τμήμα των σχέσεων του ιδιωτικού δικαίου και μεταθέτει τας σχέσεις ταύτας εντός της εαυτού περιοχής ή, ως είθισται να λέγεται, 'δημοσιοποιεί' τας σχέσεις ταύτας. Όθεν η έρευνα του θέματος τούτου κατ' ανάγκην συνάπτεται προς το γενικώτερον και κατ' εξοχήν αμφιβαλλόμενον πρόβλημα του καθορισμού των συνόρων μεταξύ του ιδιωτικού και του δημοσίου δικαίου.

Διότι, αληθώς, η εργασία της ανευρέσεως του κριτηρίου γνωρισματος του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ουδέν άλλο σκοπεί να επιτύχη, ειμή να καθορίση, από ποιού βαθμού η επίδρασις και επικράτησις επί της οργανώσεως και της λειτουργίας ενός νομικού προσώπου των αρχών του δημοσίου δικαίου είναι τόσον ου-

σιώδης, ώστε το νομικόν τούτο πρόσωπον να υποστή μετατόπισιν από της περιοχής του αστικού δικαίου εις την του δημοσίου δικαίου και να διέπεται εφεξής υπό κανόνων εμφορουμένων υπό του αυτού πνεύματος, υφ' ου διέπονται και οι κανόνες οι ρυθμίζοντες την λειτουργίαν των δημοσίων υπηρεσιών. 5

Λόγω του ότι και το θέμα τούτο συλλαμβάνεται σήμερον υπό του ερευνητού κατά το στάδιον της βραδείας μετατοπίσεως του από της μιας εις την ετέραν περιοχήν, η σχετική έρευνα δεν έχει απολήξει εις διακριβωσιν ενός σαφούς και συγκεκριμένου χαρακτήρος, όστις να δύναται να αποτελέση σταθερόν κριτήριο γνώρισμα του νομικού προσώπου του δημοσίου δικαίου. Αι σχετικαί θεωρητικαί προσπάθειαι χαρακτηρίζονται εισέτι από ρευστότητα και αστάθειαν, η οποία επιδρά σημαντικώς και επί της περί του θέματος τούτου νομολογίας των δικαστηρίων. 10 15

Ούτως υποστηρίζεται υπό τινων, ότι κριτήριον γνώρισμα του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου είναι ο παρ' αυτού επιδιωκόμενος σκοπός, όστις, εφ' όσον είναι σκοπός εμπύπτων εις τους κρατικούς σκοπούς, προσδίδει εις το νομικόν πρόσωπον την δημοσίαν φύσιν. 20 25

Κατ' άλλην θεωρίαν, δέον ν' αναζητήται η υπό του νομικού προσώπου δυνατότης της ασκήσεως μέρους της δημοσίας εξουσίας, κατά παραχώρησιν εκ μέρους της Πολιτείας, και εφ' όσον ανευρίσκειται το γνώρισμα τούτο, να θεωρήται το νομικόν πρόσωπον, ως εντεταγμένον εις το δημόσιον δίκαιον. 30

Άλλη θεωρία εξαρτά τον χαρακτηρισμόν νομικού τινός προσώπου ως δημοσίου, εκ του βαθμού της εξαρτήσεως αυτού εκ της Πολιτείας, ή εκ του βαθμού του οργανικού συνδέσμου αυτού προς την Πολιτείαν. 35

Τέλος, άλλη θεωρία, παραιτουμένη της προσπαθείας της σταθμίσεως των τοιούτων στοιχείων, καταφεύγει εις κριτήριον τυπικόν και αποθέτουσα το θέμα εις την βούλησιν της Πολιτείας, θεωρεί ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου εκείνα, τα οποία ο νόμος χαρακτηρί- 40

ζει ως τοιαύτα.

5 Των τεσσάρων τούτων κυρίων θεωριών παραλλαγάς αποτελούν αι ειδικώτεροι θεωρίες, αι αναζητούσαι το κριτήριο γνώρισμα του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου εις την κρατικής σημασίας 'δράσιν' του νομικού προσώπου, εις την διοικητικήν και οικονομικήν αυτονομίαν αυτού, εις τον βαθμόν του επ' αυτού ασκουμένου διοικητικού ελέγχου εκ μέρους της Πολιτείας, εις το δικαίωμα θεσπίσεως αυτονόμων κανόνων εκ μέρους του νομικού προσώπου, εις την υποχρεωτικήν συμμετοχήν ωρισμένου κύκλου φυσικών προσώπων ως μελών του νομικού προσώπου, τέλος δε εις την εκ μέρους του νομικού προσώπου κατοχήν και άσκησιν του καλουμένου 'δημοσίου προνομίου', εν τη εννοία του οποίου συμπυκνούνται αι εκ των κανόνων του δημοσίου δικαίου προκύπτουσαι εξαιρετικά ευχέρεια και εξουσίαι του νομικού προσώπου."

20 Στη σελίδα 74 συνεχίζει ως εξής:

25 "Η άσκησις δημοσίας εξουσίας καθ' εαυτήν δεν είναι επίσης ικανοποιητικόν γνώρισμα, διότι δύναται τις να παρατηρήση, ότι δυνατότης ασκήσεως δημοσίας εξουσίας παρέχεται υπό του νόμου και εις όργανα νομικών προσώπων του ιδιωτικού δικαίου, ως είναι π.χ. η περίπτωσις της εκ μέρους υπαλλήλου ιδιωτικής τινός σιδηροδρομικής εταιρείας ασκήσεως των καθηκόντων αστυνομίας των σιδηροδρόμων, ήτις είναι άσκησις δοτής δημοσίας εξουσίας, χωρίς όμως το γεγονός τούτο να προσδίδη εις την εταιρείαν ταύτην, συμφώνως προς τα παραδεδεγμένα, τον χαρακτήρα νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου."

35 Στην τελευταία παράγραφο της σελίδας 75 αναφέρονται τα εξής:

40 "Η υπό του Αρείου Πάγου υιοθετηθείσα, κατά το μάλλον ή ήττον παγίως, διατύπωσις του πορίσματος περί του κριτηρίου γνωρίσματος του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου έχει ως εξής: 'νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου είναι εκείνα, τα οποία έχουσιν άμεσον αποστολήν την εκπλήρωσιν πολιτειακών σκοπών ή

τουλάχιστον υποστηρίζουσι τους γενικούς πολιτεια-
κούς σκοπούς και ως εκ τούτου δημιουργούνται διά
πολιτειακής πράξεως, είτε έλαβον μεν ύπαρξιν άνευ
τοιαύτης, αλλ' η Πολιτεία, ενδιαφερομένη ιδιαίτερος
όπως προαγάγη την εξέλιξιν αυτών προς ευρύτεραν
εξυπηρέτησιν κοινωνικών αναγκών, έχει υποβάλει
ταύτα εις αυστηρότερον οργανισμόν και εις διαρκή
έλεγχον και μείζονα απ' αυτής εξάρτησιν. Επομένως,
δεν είναι τοιαύτα εκείνα, άτινα κατά πρώτον λόγον
αποβλέπουσιν εις το συμφέρον των ιδιωτών, οίτινες
συνιστώσι ταύτα ή των ιδιωτών, οίτινες ωφελούνται εξ'
αυτών.' Τοιούτος συμμιγής ορισμός, στηριζόμενος εις
την συμπλοκήν πλειόνων κριτηρίων, δεν φαίνεται υιο-
θετών σαφώς μίαν εκ των μνημονευθεισών ανωτέρω θε-
ωριών."

Ο συγγραφέας τέλος υποστηρίζει την εξής γνώμη στη
σελίδα 76:

"..... διά τον χαρακτηρισμόν ενός νομικού προσώπου
ως νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου απαιτείται η
συνύπαρξις δύο στοιχείων, ήτοι, α) η επιδίωξις σκο-
πού, όστις έχει αναχθή εις σκοπόν δημόσιον, τούθ' όπερ
είναι στοιχείον εσωτερικόν και β) η δυνατότης ασκήσε-
ως εκ μέρους του νομικού προσώπου της δημοσίας
εξουσίας, τούθ' όπερ αποτελεί στοιχείον εξωτερικό.
Και του μεν πρώτου στοιχείου η αποσαφήνισις, δυσχε-
ρής κατ' αρχήν λόγω της φύσεως αυτού, ουχ' ήττον βοη-
θείται σημαντικώς, εάν δεχθή τις ότι εις σκοπόν δημό-
σιον έχει αναχθή παν έργον, το οποίον έχει καταστή
έργον της Πολιτείας και το οποίον, αν δεν είχεν ανατε-
θή εις το νομικόν πρόσωπον δημοσίου δικαίου, θα
ασκείτο υπ' αυτής της Πολιτείας. Του δε δευτέρου στοι-
χείου προσεπαθήσαμεν να συλλάβωμεν σαφέστερον και
ν' απαριθμήσωμεν τας κατ' ιδίαν εκδηλώσεις, αι οποίαι
είναι συνήθως αι εξής:

1) η υπέρ του νομικού προσώπου θέσπισις φόρων ή
τελών·

2) η επιβολή διοικητικών δουλειών εις βάρος ιδιωτι-
κών κτημάτων·

3) η θέσπις της δυνατότητας της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως υπέρ του σκοπού του νομικού προσώπου·

5 4) η υπό του νομικού προσώπου ιδιαίτερα χρήσις της δημοσίας κτήσεως (domain public) κατά παρέκκλισιν από της αρχής του κοινοχρήστου αυτής·

10 5) η υπέρ του νομικού προσώπου καθιέρωσις της μονοπωλήσεως ωρισμένης επιχειρήσεως·

6) ο εφοδιασμός του νομικού προσώπου διά των προνομίων, των καθιερουμένων εν τη νομοθεσία περί εισπράξεως των δημοσίων εσόδων·

15 7) η θέσπις ιδιαίτερας εποπτείας του κράτους επί της λειτουργίας του νομικού προσώπου, εποπτείας της οποίας η έντασις και ο βαθμός δέον να υπερβαίνη την συνήθη εποπτείαν επί των ενώσεων του ιδιωτικού δικαίου·

8) η επιβολή υποχρεωτικής συμμετοχής ωρισμένου κύκλου προσώπων εις το νομικόν πρόσωπον·

25 9) η εξομοίωσις των υπαλλήλων του νομικού προσώπου προς δημοσίους υπαλλήλους ως προς την κατάστασιν αυτών κ.λπ.

30 Αν τα γεγονότα της κρινόμενης υπόθεσης υπαχθούν στις νομικές αρχές που έχω συνοψίσει πιο πάνω, κατά τη γνώμη μου, ούτε η εταιρεία Κυπριακού Διύλιστηρίου Πετρελαίου, μήτε το Ταμείο επιδότησης/επιβάρυνσης είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Η εταιρεία Κυπριακού Διύλιστηρίου Πετρελαίου Λτδ είναι ιδιωτική εταιρεία
35 στην οποία μετέχουν οι εταιρείες πετρελαιοειδών και η κυβέρνηση με αριθμό μετοχών. Το Ταμείο έχει δημιουργηθεί κατόπιν συμφωνίας της κυβέρνησης αφενός και των εταιρειών πετρελαιοειδών αφετέρου και το διαχειρίζεται η εταιρεία Κυπριακού Διύλιστηρίου Πετρελαίου Λτδ. Τόσο
40 η επιβάρυνση των μετόχων του Ταμείου όσο και η επιδότηση των εισαγωγέων υγραερίου γίνεται με βάση τη συμφωνία αυτή και όχι οποιοδήποτε νομοθέτημα ή Κανονιστικό Διάταγμα. Από ότι μπόρεσα να αντιληφθώ η

διευθέτηση αυτή, όπως είπα πιο πριν, έγινε για να ελαττωθεί ο αθέμιτος συναγωνισμός μεταξύ των εταιρειών πετρελαιοειδών και των εισαγωγέων υγραερίου, γιατί οι εταιρείες πετρελαιοειδών διύλιζον το πετρέλαιό τους στο Κυπριακό Διύλιστήριο, και παραλαμβάνουν για δική τους χρήση το υγραέριο που αναδύεται κατά τη διύλιση, ενώ η εισαγωγή και διανομή στην Κύπρο του υγραερίου στοιχίζει περισσότερο, εφόσο εισάγεται από το εξωτερικό. Δυνατό να υποστηρικτεί πως η μέθοδος αυτή, της επιβάρυνσης/επιδότησης, συγκρατεί σε χαμηλά επίπεδα τις τιμές του υγραερίου για το κοινό, αλλά η δομή του όλου συστήματος και οι εταιρείες που μετέχουν σ' αυτό αποτελεί περισσότερο μια ιδιωτική υπόθεσή τους στην οποία μετέχει και η κυβέρνηση. Είμαι της γνώμης επομένως, ότι οι προσφυγές δεν προσβάλλουν πράξη εκτελεστή και πρέπει να απορριφθούν.

Θα προχωρήσω όμως να ασχοληθώ και με την αξιολόγηση της ουσίας των υποθέσεων, σε περίπτωση που θα θεωρηθεί ότι το πιο πάνω συμπέρασμά μου είναι λανθασμένο. Στην προσφυγή 761/85 το αιτητικό είναι για χρηματικό ποσό. Ισχυρίζεται δηλαδή η αιτήτρια εταιρεία πως πρέπει να πάρει μεγαλύτερο ποσό επιδότησης από αυτό που της δόθηκε από το Ταμείο, ενώ η επιτροπή απαντά ότι το ποσό υπολογίστηκε βάσει των όρων εργασίας του Ταμείου. Η διαφορά αυτή ξεκίνησε από μια επείγουσα εισαγωγή υγραερίου που έπρεπε να κάμει η αιτήτρια εταιρεία, και για την οποία πλήρωσε μεγαλύτερο ναύλο. Ο ψηλότερος ναύλος αυξάνει και τα έξοδά της και ως εκ τούτου, όπως η ίδια ισχυρίζεται, και το ποσό επιδότησής της. Η φύση όμως της αξίωσης αυτής ξεφεύγει πάλι από τη σφαίρα του δημοσίου δικαίου και ανάγεται σε αυτή του ιδιωτικού. Σχετική πάνω στο ζήτημα αυτό, είναι η απόφαση *Μαυρογένης ν. Δημοκρατίας* (1984) 3 Α.Α.Δ. 1140, όπου ο δικαστής κ. Λώρης αναφέρεται στη σχετική νομολογία, στη σελίδα 1146, και παραθέτει απόσπασμα από την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας 930/38 το οποίο έχει ως εξής:

"Διοικητικάί πράξεις παρέχουσαι λαβείν εις απλάς χρηματικής διαφοράς - δεν είναι προσβληταί δι' αιτήσεως ακυρώσεως, μόνα δε τα αστικά Δικαστήρια είναι αρμόδια να επιλύσωσι τας διαφοράς ταύτας." Στο σύγ-

γραμμα "Διοικήσεις και Δίκαιον" του Α.Γ. Τσούτσου, έκδοση 1979 αναφέρονται τα εξής στη σελίδα 257:

5 "Αίτησις ακυρώσεως δεν δύναται να ασκηθή κατά συμβάσεως, συννομολογηθείσης υπό της Διοικήσεως, εφ' όσον η σύμβασις δεν αποτελεί πράξιν διοικητικής αρχής. Ούτε κατά πράξεως σχετικής προς εκτέλεσιν όρου συμβάσεως, δεδομένου ότι οι συμβατικοί όροι δεν εξομοιούνται προς κανόνας δικαίου."

10 Τα ίδια ισχύουν και για τις δύο άλλες προσφυγές όπου η αιτήτρια προσβάλλει την απόφαση του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας να θέσει όρο στην άδεια εισαγωγής υγραερίου αναφορικά με το πληρωτέο ναύλο.

15 Επιπρόσθετα όμως η αιτήτρια εταιρεία απεδέχθη αδιαμαρτύρητα τις άδειες αυτές και εισήγαγε στην Κύπρο το υγραέριο. Η έκδοση ή μη της άδειας εισαγωγής είναι πράξη εκτελεστή. Την απόφαση όμως αυτή η αιτήτρια την
20 αποδέχθηκε και ενήργησε πάνω σ' αυτή. Είναι εκ των υστέρων, και όταν δεν έγινε αποδεκτό το ύψος του αιτήματός της αναφορικά με την επιδότηση από το Ταμείο, που αποφάσισε να αμφισβητήσει τον περιοριστικό όρο αναφορικά με το ναύλο στην άδεια εισαγωγής. Διοικητικές πράξεις που γίνονται αποδεκτές από τον ενδιαφερόμενο δεν προσβάλλονται.

25 Για τους λόγους που εξηγώ πιο πάνω και οι 3 προσφυγές απορρίπτονται δίχως έξοδα.

30 *Οι προσφυγές απορρίπτονται χωρίς έξοδα.*